

Preek/meditatie over Psalm 8

Het is donker en David ligt op zijn rug in het gras. Ontelbaar zijn de sterren. De maan met z'n reliëf, z'n lichte en donkere vlekken. Het is alles betoverend mooi en zo indrukwekkend.

Misschien herken je het wel. Bijvoorbeeld als je met vakantie bent en je zit voor je tent of caravan. Je trotseert de muggen, de stoel in de ligstand en je kijkt omhoog. Al die sterren: de één schittert nog sterker dan de ander en je ziet er steeds meer.

Ontelbaar. En dan te bedenken hoe ver weg ze staan: lichtjaren weg. Ik snap nooit helemaal hoe dat werkt, maar het licht van die ster is zo lang onderweg, dat het kan zijn dat die ster er al helemaal niet meer is. Er zit jaren tussen het moment dat de ster z'n licht afgeeft en het moment dat ik dat licht zie.

Dan kun je jezelf zo klein voelen.

Intussen weten wij een stuk meer over die sterren dan David. Wij weten intussen dat onze zon – het centrum van ons zonnestelsel – maar één van de sterren is en niet eens zo'n hele grote. Geleerden schatten dat er zich in ons melkwegstelsel nog zo'n honderd miljard andere sterren oftewel zonnen bevinden, compleet met bijbehorende planeten. Dus nog zo'n honderd miljard andere zonnestelsels. Honderd miljard is geloof ik een één met elf nullen. Dat is zo veel, daar heb je geen voorstelling bij. En dan hebben we het alleen nog maar over ons melkwegstelsel. Astronomen weten door hun enorme telescopen, dat er nog eens miljarden en miljarden sterrenstelsels zijn. Zo onmetelijk groot is het heelal dus. Daar ga je van duizelen. Daar kun je ook van gaan twijfelen, trouwens. Als alles zo immens is, is er dan wel een God? En als er een God is, zou die zich dan echt met ons kleine mensen bemoeien? Vergeleken bij dat immense heelal zijn wij toch maar een speldeknop?! Wat zeg ik: een molecuul?!

Zo kwam er ooit een vrouw bij de astronoom Russel. Deze hield een lezing over het heelal en vertelde ook iets over die immense getallen en die afstanden. Die vrouw vroeg na afloop van zijn verhaal: 'Als onze wereld zo klein is en het heelal zo groot, hoe kunnen we dan nog geloven dat God echt om ons geeft?' Die Russel antwoordde: 'Dat hangt er helemaal van af, mevrouw, hoe groot de God is waarin u gelooft...'

Eigenlijk is dat precies hetzelfde antwoord als dat Psalm 8 geeft: '*O HERE, onze Here, hoe heerlijk is uw naam op de ganse aarde.*' De HERE God is zo machtig. Hij

is de Schepper van het universum. En tegelijk ook, Hij is zo groot, dat Hij ieder van ons persoonlijk kent. Hij telt de haren van ons hoofd, Hij kent zelfs onze gedachten. In het vierde vers gaat het over Gods grootheid en dan wordt de schepping het werk van Gods vingers genoemd. Niet zijn handen, maar zijn vingers. Dat zegt iets over Gods grootheid: dat het immense heelal is het werk van zijn vingers. Hoe groot moet God dan zijn! En tegelijk zegt het ook iets over de nauwkeurigheid ervan, zo doet Hij dat: als een horlogemaker ...

Diezelfde indruk mag je niet alleen krijgen bij het grote werk, de macrokosmos van het heelal, maar ook bij het kleine, de microkosmos, dat ene schepsel. Denk maar aan de geboorte van een kind. Nog niet zo lang geleden mochten Marja en ik ons vierde kleinkind vasthouden. En dan vraag je jezelf inderdaad af wat in vs. 5 staat: *Wat is het mensenkind dat U naar hem omziet. Wie raakt daar nou niet van onder de indruk?! Hoe zulk nieuw leven ontstaat, een zaadcel en een eicel die samenkomen en een klompje cellen gaan vormen, dat verder groeit tot een mensje met alles er op en er aan. En als je het dan zien mag, eerst op de echo en dan als het geboren is en je het echt mag vasthouden. Zo'n klein mensje. Spartelend, huilend en ongecontroleerd bewegend. Zoekend naar warmte en beschutting. Zo iets kan toch niet vanzelf ontstaan?*

Nee, dat krijg je van de Schepper, van de hemelse Vader. In zo'n pasgeboren kind zie je ook zijn grootheid: *'HERE, onze Here, hoe heerlijk is uw naam.'* Wat een wonder! Voortgekomen uit zijn handen.

Als je Psalm 8 met één woord zou moeten typeren dan is dat het woord 'verwondering.' De Psalm tintelt van verwondering over Gods grote werken, in macro- en microkosmos.

Verwondering en bewondering. Ja en in dat bewonderen gaan de kinderen ons voor. Met open mond en grote ogen? Kinderen kunnen dat, vanaf het moment dat ze de wereld gaan verkennen en zich verwonderen over vlinders, vliegjes, wormen, lieveheersbeestjes. Ja, kinderen weten nog wat echte verwondering is. Daarom schuift het derde vers de kinderen ook naar voren. Daar heeft God iets mee, kinderen. Daar is onze tekst heel duidelijk over: *'Uit de mond van kinderen en zuigelingen hebt Gij sterkte gegrondvest, uw tegenstanders ten spijt, om vijand en wraakgierige te doen verstommen.'*

'De stemmen van kinderen en zuigelingen.' Zelfs de allerkleinsten. Het gehuil, het gelach, het gebrabbel, maar ook de eerste woordjes, de liedjes als ze iets groter zijn.

Al begrijpen ze zelf nauwelijks wat ze zingen. Eén van m'n kleinkinderen zong nog niet zo lang geleden van een 'dolfijn vol van blijdschap'. Wat uit die kindermonden komt, is Gods wapen om de vijanden het zwijgen op te leggen. Daaruit heeft God 'sterkte gegrondvest'.

Ja, het is bij God de omgekeerde wereld. Niet degenen die zich groot maken voor God, staan aan Zijn kant, maar degenen die klein zijn en zich helemaal afhankelijk van God weten, die heel hun bestaan aan Hem danken en dat kinderlijk aanvaarden, die zich aan Hem toevertrouwen.

Als Jezus in Matteüs 21 in de tempel is en daar blinden en kreupelen geneest, dan roepen kinderen uit: '*Hosanna, de zoon van David!*' De autoriteiten nemen daar aanstoot aan: 'dat is toch niet eerbiedig! Wat een herrie in Gods huis! En dat bij deze timmermanszoon!' Maar Jezus neemt het voor de kinderen op en verwijst naar onze tekst: 'hebben jullie dan nooit gelezen: "*uit de mond van kleine kinderen en zuigelingen hebt Gij lof bereid*' En dan staan die grote mensen daar met een mond vol tanden. Zo wordt het verzet gebroken, verstomt het.

Laten wij dat ook goed beseffen. Juist omdat God uit de mond van kinderen het loflied kan laten klinken, zijn macht bouwt; omdat het zijn wapen is; mogen kinderen ook een volwaardige plek in de gemeente hebben. Ze tellen helemaal mee! Sterker nog: God wil ons door de kinderen veel laten zien, ons iets leren.

Natuurlijk, wij nemen de kinderen bij de hand. Wij voeden ze op. Maar tegelijk is die geloofsopvoeding ook iets wederzijds. Je mag je kinderen niet alleen veel meegeven, vanuit het geloof, vanuit de Bijbel, vanuit de gemeente: ze de weg naar Jezus wijzen, maar je ontvangt ook heel veel van hen. Kinderen kunnen ons daarin namelijk ook voorgaan. Als ze zonder zich te schamen het loflied laten horen, achter op je fiets, of midden in een winkelstraat: 'Jezus is de Goede Herder!' of 'Blij, blij m'n hartje is altijd blij'. Dan voelen wij ons ongemakkelijk en hopen dat ze maar weer snel op 'vader Jakob' of iets anders onschuldigs overgaan.

Ze kunnen ons ook voorgaan in waar Psalm 8 zo vol van is: de verwondering. Mijn kleindochter wist het precies te vertellen met oud en nieuw. De Here God kan het vuurwerk het beste zien, want Hij ziet het van bovenaf. Dat is geen vraag, dat is een overtuiging.

Eigenlijk is het zo'n simpele geloofsbelijdenis. Zo vanzelfsprekend, zo vol overtuiging ook, geen twijfel mogelijk. Er is geen twijfel, God is er gewoon en Hij hoort bij ons alledaagse leven. Prachtig!

Zo kunnen kinderen je stilzetten. Hier blijkt ook de zeggingskracht van onze tekst: *'uit de mond van kinderen en zuigelingen.....'*

Dat is ook verwondering, in een kind een stukje paradijs zien. Vergeet het niet te ontvangen als het je in een kind door God aangereikt wordt...

Boven Psalm 8 staat 'de mens, de kroon der schepping Gods.' Eerlijk gezegd vind ik dat een beetje een misleidende titel. Ten eerste gaat het in Psalm 8 niet vooral over de mens, maar over God. Het is een loflied op Hem en zijn machtige naam. In de tweede plaats wordt de mens niet alleen in zijn grootheid getekend, maar ook in zijn kleinheid. Als de dichter naar de hemel kijkt en de hemellichamen - de maan en die talloze sterren - dan voelt hij zich klein. Dan roept hij uit: 'wat is de sterveling dat U aan hem denkt?' Dat woord dat hier in het Hebreeuws gebruikt wordt, betekent zoets als 'nietigheid'. Wij mensen zijn zo nietig en zo kwetsbaar. Dat besef je als je dat immense heelal in staart. Maar dat besef je bijvoorbeeld ook als er iemand ziek wordt. Of als er iemand om je heen opeens wordt weggerukt uit het leven. Kortom: we moeten ons niets verbeelden. Als volken al een druppel aan een emmer zijn en een stofje aan de weegschaal, wie ben ik dan.

Maar dan ook die verwondering dat God naar zulke kleine, kwetsbare mensen omziet, hen opzoekt! U, jou, mij. Wij, gewoon één van de 7 miljard; God ziet ons, zoekt ons op, wil niets liever dan dat we Hem leren kennen en ons leven met Hem delen. Dat God ons opzoekt en naar ons blijft omzien. God wil zich aan ieder mens verbinden, hoe klein ook en dat Hij biedt ons zijn vergeving en vernieuwing aan. Om stil van te worden! Om nooit meer te vergeten. Om je kinderen te vertellen. Om het jezelf te binnen te brengen, telkens weer.

En dan de tegenstelling – vers 6 - dat God die mens, ons, bijna een god heeft gemaakt, ons gekroond heeft met heerlijkheid en luister. Ja, het is allebei waar: we zijn klein, kwetsbaar, zo nietig en we zijn gekroond met heerlijkheid en luister. In die zin heeft het opschrift van Psalm 8 gelijk. We zijn bijna goddelijk gemaakt: de mens is de kroon van Gods schepping.

Als we ons maar niet op de borst gaan kloppen en ons verheven voelen boven alles en iedereen. Want dan wijst de Psalm ons direct terug naar onze kleinheid en onze kwetsbaarheid. Nee, we zijn het niet uit onszelf: die kroon. God heeft ons zo gemaakt en bedoeld. Hij heeft ons die rol geschonken.

‘En laten we maar eerlijk zijn, die rol hebben we niet best uitgevoerd. De schepping beheren? Uitgebuit, zul je bedoelen. De bodem en het water vervuild. Vele dieren intussen uitgestorven. En ruim 1 op de 10 vogels dreigt nu uit te sterven, las ik onlangs. En wat wij mensen elkaar kunnen aandoen. Verschrikkelijk. ‘Gods handtekening stond prachtig onder die mooie schepping. Maar wij hebben er flink doorheen zitten krassen!’

Dat is helemaal waar. Psalm 8 klinkt ook bijna te mooi om waar te zijn, maar toch blijft het staan, is dit de bedoeling van God met ons en met zijn schepping. En ligt het geheim daarvan niet in die verwondering? Als we ons werkelijk verwonderen over Gods grootheid en glorie, ook in zijn schepping, ook in kinderen, in ons eigen leven; dan zouden we toch veel zuiniger omgaan met wat uit zijn handen is voortgekomen, met de natuur?! Dan zouden we toch veel zorgvuldiger omgaan met elkaar?

In de Hebreeënbrief wordt Psalm 8 betrokken op Jezus. In Hem is deze Psalm vervuld, zegt deze brief.

Hoewel de bijbel nadrukkelijk gezegd heeft dat de eerste Adam naar Gods beeld is geschapen, hebben Adam en zijn nakomelingen dat beeld behoorlijk vertroebeld. Om dat beeld weer helder te krijgen moest de tweede Adam komen. Hij is met heerlijkheid en luister gekroond. Hij heeft Gods wil gedaan, volmaakt en met liefde. Maar ook dat vers over de kinderen en zuigelingen vindt vervulling in Christus. Hij werd een kind, een zuigeling. Zo kwam Hij deze wereld binnen: zo klein, zo kwetsbaar, zo helemaal als wij. Zo zwak. Een klein donker, Joods jongetje, gewikkeld in doeken, zoals toen gebruikelijk was.

Maar juist dat zwakke heeft God gebruikt om het sterke te beschamen. Dat zwakke, dat dwaze zelfs, dat z'n climax bereikte in het kruis. Daar hing Hij: weerloos, vastgespijkerd aan het kruis. Maar juist op die manier brak Hij het verzet tegen Hem – ons verzet. Zo ruimde Hij alles op wat wij verstoord en verziekt hebben, zo bracht Hij verzoening, zo legde Hij de weg naar Gods koninkrijk weer open. Om ons tot Gods kinderen te maken: koningskinderen.

En deze mens, Gods eigen Zoon, staat er garant voor dat uiteindelijk Gods grote plan met deze wereld, met zijn hele schepping, niet strandt, maar lukt. Want ook die laatste verzen zullen in Christus in vervulling gaan. Wij mensen waren bedoeld om de schepping te beheren. We hebben net al gezegd dat we de schepping hebben uitgebuit. Maar op de nieuwe aarde wordt het anders. Dan gaat dat 7^e vers in

Christus in vervulling: *Gij doet hem heersen over de werken van uw handen: alles hebt Gij onder zijn voeten gelegd.*

Het komt goed. God gaat hier op deze aarde orde op zaken stellen. Hij zal ons vernieuwen, Hij zal de hele schepping vernieuwen. Door Zijn Zoon! Hij is de mens naar Gods beeld. Hij is de kroon van de schepping. Hij zal gaan heersen van waar de zon opkomt, tot waar ze neerdaalt. Alles en iedereen zal onder Zijn leiding komen te staan. En dat maakt dat we nooit uitgezongen raken. De Psalm begint en eindigt met hetzelfde vers. *O HERE, onze Here, hoe heerlijk is Uw naam op de ganse aarde.* Nu al mogen wij in de schepping Gods grootheid zien. We aanschouwen het werk van Zijn vingers. Nu nog is het helaas ook zo dat er mensen zijn die daar stekeblind voor zijn. Maar straks als Jezus regeert zal de ganse aarde, de hele schepping het belijden. *Dan zingt mijn ziel tot U, o Heer mijn God: Hoe groot zijt Gij!*

AMEN